

Til Barne- og familiedepartementet

Oslo 22. mars 2021

Høring tverrfaglig helsekartlegging av barn i barnevernet

Norsk Fosterhjemsforening viser til høringsnotat fra Barne- og familiedepartementet, og takker for mulighet til å gi innspill.

Høringsinnspillet er gitt ut fra **et fosterhjemspektiv**. Foreningen representerer 3400 fosterhjem.

Norsk Fosterhjemsforening anser det viktig med lovregulering av at alle barn som flyttes ut av foreldrehjemmet skal få en tverrfaglig helsekartlegging, slik at man får god kunnskap om barnets behov og dermed rett oppfølging. Tverrfaglig helsekartlegging av barn i barnevernet har vært en viktig hjertesak for foreningen. Norsk Fosterhjemsforening har sittet i referansegruppen til Care prosjektet som høringsnotatet viser til, og anser prosjektets erfaring og råd som meget viktige.

Foreningen er kjent med Barneombudets innspill, og støtter dette.

Oppsummering av foreningens høringsinnspill:

Hovedregelen må være at alle barn som flyttes ut av foreldrehjemmet rutinemessig skal få en tverrfaglig kartlegging av sin helse og oppfølgingsbehov. Dette må være en rettighet for barnet.

Lovbestemmelsen må formuleres som en pliktbestemmelse og ikke en skjønnsmessig regel det er opp til barneverntjenesten og Bufetat å vurdere. Det kan gis en snever unntaksregel for å ivareta unntakssituasjoner.

Kommunene må ikke belastes med egenandel for slik kartlegging – det må helfinansieres av staten.

Helseforetakene må gis en lov-forankret plikt til å bistå med kompetanse inn i kartleggingen.

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

Kartleggingen må gjennomføres på et tidspunkt der det er sannsynlig at kartleggingen kan gi gode og riktige opplysninger om barnet, og hvor barnet opplever det gjennomføres på måte hvor barnet kjenner seg trygg, og at barnet har tillitspersoner til stede som gjør at barnets medvirkning ivaretas.

Nærmere om Departementets forslag:

Av hensyn til informasjon til våre medlemmer, gjengir vi her hovedpunkter i høringsforslaget.

Departementet foreslår endring i barnevernloven som gir regler om tverrfaglig helsekartlegging for barn i barnevernet der barneverntjenesten har besluttet å fremme sak for fylkesnemnda. Det gjelder saker om omsorgsovertagelse etter barnevernloven 4-12 og adferds plasseringer etter 4-24 og 4-26. Forslaget gjelder også frivillig plasseringer etter barnevernloven 4-4- 6. ledd.

Departementet peker på at myndighetene har ansvar for at barn som flyttes ut av hjemmet får god omsorg og oppfølging. Det er dokumentert at man ofte ikke har nok kunnskap om barnets behov når det flyttes ut i et barneverntiltak, og at barn i barnevernet har betydelig større forekomst av uhelse i form av psykiske lidelser og uavdekket somatikk enn barn i befolkningen for øvrig. Formålet med helsekartlegging er å oppnå mer stabil plassering gjennom å redusere risiko for utilsiktet flytting og brudd. Kartlegging har som formål å skaffe ulike instanser i barnevernet informasjon om barnet i forbindelse med valg av plasseringssted, innhold i tiltak og oppfølging, og slik at Bufetat får ytterligere informasjon til å ivareta sitt ansvar for å finne tiltak som er tilpasset barnets behov.

For at helsekartlegging skal ivareta sitt formål vil departementet at kartlegging gjennomføres på et tidspunkt som gjør at funn fra kartlegging foreligger på tidspunkt for valg av tiltak for barnet. Det kan by på utfordringer med tidlig tidspunkt for utredning av barnet når det er i en sårbar fase og usikkerhet mht fremtidig omsorgssituasjon. Departementet peker på at det kan innebære utfordringer knyttet til samarbeid mellom barneverntjeneste og foreldre - det vil ikke alltid være mulig å gjennomføre helsekartlegging før sak om omsorgsovertagelse el adferds plassering skal behandles i fylkesnemnda. Det kan være tilfeller hvor foreldre ikke samtykker til en kartlegging, eller forhold ved barnet som tilsier at kartlegging bør gjennomføres på et senere tidspunkt.

Etter valg av tiltak vil helsekartlegging danne grunnlag for oppfølging av barnet og veiledning av fosterhjemmet. Videre vil man avdekke behov for hjelp fra andre instanser enn barnevernet, og hvor barneverntjenesten sitt ansvar er å legge til rette for at barnet får slik hjelp.

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

Departementet understreker at det primære formålet med tverrfaglig helsekartlegging ikke er å underbygge behov for omsorgsovertagelse el plassering på institusjon grunnet alvorlige adferdsvansker. Imidlertid vil opplysninger som kommer frem i praksis kunne få betydning for om vilkår foreligger eller ikke og bidra til bedre beslutningsgrunnlag i nemnd og domstol.

Departementet anser behov for et statlig andrelinjetilbud for helsekartlegging i tilfeller hvor barneverntjenesten beslutter flytting, og under ledelse av Bufetat. Kartleggingsteamene skal gi konkrete anbefalinger til barneverntjenesten om valg av omsorgsbasis ved plassering utenfor hjemmet og beskrive barnets behov for omsorg og oppfølging.

Departementet foreslår at barneverntjenesten gis en plikt til å vurdere om det er behov for helsekartlegging av barn i målgruppen og vurderingen skal dokumenteres. Departementet foreslår ingen plikt for barneverntjenesten til å anmode Bufetat om helsekartlegging. Barneverntjenestens vurdering og konklusjon skal ikke anses som enkeltvedtak, slik at kommunens beslutning ikke kan påklages til Statsforvalter.

Departementet foreslår heller ikke plikt for Bufetat til å imøtekomme en anmodning fra kommunen. Bufetat skal foreta en skjønnsmessig vurdering om tverrfaglig helsekartlegging skal tilbys i det enkelte tilfellet, og dette skal heller ikke anses som et enkeltvedtak.

En helsekartlegging forutsetter samtykke. For barn under 15 år er det i utgangspunktet foreldre som kan samtykke. Barn som er part i saken (ved 15 år) kan selv samtykke. Ved akutt plassering iht 4-6 annet ledd av barn under 15 år og ved omsorgsovertagelse iht 4-8 og 4-12 overtar barneverntjenesten foreldrenes kompetanse til å samtykke til helsekartlegging på barnets vegne.

Departementet peker på at forslaget kan ha store gevinster for barn og familiene. Det å gi rett tiltak og rett behandling tidlig vil være av stor betydning for å unngå mer omfattende problematikk senere. Det pekes på at feilplassering og brudd kan ha store kostnader for det enkelte barn og redusere barnets utviklingsmuligheter. Departementet viser til at nåverdi-kostnaden for samfunnet av å få en person over fra et livsløp uten arbeid og over til et livsløp i arbeid utgjør omtrent 11 millioner 2012 kroner.

Innspill fra Norsk Fosterhjemsforening

Norsk Fosterhjemsforening viser til at det er et stort behov for tverrfaglig helsekartlegging av barn som plasseres i tiltak utenfor hjemmet. Derved vil oppfølging av barnet baseres på kunnskap, slik at barnet får forsvarlige tiltak og rett oppfølging.

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

Mange fosterhjem opplever at de i dag ikke har tilstrekkelig informasjon om barnet til å gi det den oppfølging det trenger. Barnevernstjenesten trenger informasjon som gjør at barnets behov avdekkes og at det kan gi barnet og fosterhjemmet den tilpassede veiledning, forsterkingstiltak og oppfølging som trengs. Det er viktig at man sikrer at fosterhjemmene blir gjort kjent med resultatet av den kartlegging som er gjort for barnet fosterhjemmet skal ha den daglige omsorgen for. For å skjønne behovet må man forstå barnet og dets utfordringer slik at dette kan møtes på rett måte. Mange flyttinger som ikke er tilsiktet, skjer fordi barn og fosterhjem ikke får den oppfølging og støttetiltak det er behov for. Helsekartlegging er viktig for valg av riktige tiltak.

Mange barn med store behov flyttes i kommunale fosterhjem. Enkelte barn som plasseres i fosterhjem har større behov enn det hjemmet har mulighet til å ta ansvar for. En del fosterforeldre forteller at hadde de visst at barnet hadde så omfattende behov, ville de ikke påtatt seg oppdraget.

Norsk Fosterhjemsforening støtter høringsinnspillet fra Barneombudet. Vi fremhever spesielt følgende:

Det må være *en plikt* for barneverntjenesten å be om helsekartlegging uten behovsprøving og skjønn, og foretas rutinemessig og kun med en snever adgang til unntak. Hovedregelen må være at alle barn som skal plasseres utenfor hjemmet får en kartlegging av sitt helse og omsorgsbehov.

Vår erfaring er at kvaliteten på oppfølging som gis i de enkelte kommuner kan være avhengig av hvilken kontaktperson og hvilken kommune i landet man har å gjøre med, og kommunens økonomiske situasjon og kapasitet. Dette taler mot at det er opp til forvaltningen å bestemme et så viktig spørsmål som helsekartlegging.

Vi er kjent med at Bufdir i sin tilleggsutredning i anledning helsekartlegging ikke anser behov for å innføre en pliktbestemmelse for barneverntjenesten så lenge undersøkelsen er fullt ut finansiert av statlige midler. Det anses da å foreligge en lav risiko for at målgruppen ikke får helsekartlegging. Motsatt - dersom det innføres egenandeler for gjennomføring av en tverrfaglig helsekartlegging, kan det ifølge Bufdir innebære en økt risiko for at gruppen barn ikke får en nødvendig tverrfaglig kartlegging, og at det dermed bør innføres en pliktbestemmelse.

Foreningen anser at må innføres en pliktbestemmelse i lov, uansett finansiering. Finansieringsformer og bevilgede midler kan endres i fremtiden uten at dette ses i sammenheng.

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

Foreningen mener kostnader for kartlegging uansett også bør fullfinansieres av staten, og ikke belastes et presset kommunebudsjett.

Foreningen anser for øvrig Bufdir sin argumentasjon om risiko for at barn ikke får tiltak de trenger uten statlig fullfinansiering som riktig, men likefull paradoksal i og med at barnevernsmyndighetene nå gjennomfører en barnevernreform som nettopp er utformet med den risiko Bufdir påpeker. Foreningen er bekymret for at dette medfører at barn ikke får de tiltak de trenger. Kommunene vil jo nettopp befinne seg i en slik situasjon Bufdir skisserer: de må betale høyere egenandel for statlige tiltak, og man går vekk fra sikring av statlig finansiering av tiltak til barn med store behov.

Vi peker videre på Barneombudets punkter som vi støtter:

Bufetat må få en plikt til å gjennomføre helsekartlegging på forespørsel fra barneverntjenesten. Det kan ikke være en vid skjønsmessig adgang slik høringsnotatet legger opp til.

Det bør lovfestes en plikt for de regionale helseforetakene til å sørge for en helsekartlegging av barn i barnevernet.

Når kartlegging bør skje:

Ifølge Barneombudet tilsier hensynet til barnets beste og kvaliteten på helsekartleggingen at denne som hovedregel skjer etter at barnet har flyttet fra sitt opprinnelige hjem, og det er i tråd med internasjonale studier og retningslinjer.

Norsk Fosterhjemsforening peker på at det er viktig at kartleggingen gjennomføres på et tidspunkt der kartleggingen kan gi riktige opplysninger om barnet, at det gjennomføres på en måte som gjør at barnet føler seg trygg, og at barnet har tillitspersoner med som gjør at barnet kan medvirke.

Foreningen er bekymret for at barn med for store behov plasseres i ordinære fosterhjem, mens barnets helse tilsier at det heller burde vært plassert i et spesialisert fosterhjem eller på institusjon. Med barnevernreformen gis kommunen større ansvar økonomisk og faglig, uten at statlige midler er øremerket utsatte barn, er vi som nevnt, bekymret for at barn med store behov ikke får de tiltak de har behov for. Det må være barnets helsemessige behov som er førende for valg av tiltaksform og ikke kommunens økonomi og Bufetats kapasitet.

Gjennom Care prosjektet er avdekket store udekkede helsebehov hos mange barn som ble kartlagt. Norsk Fosterhjemsforening påpeker i denne sammenheng på viktigheten av at de

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

behov for helseoppfølging som avdekkes, følges opp med ressurser og finansiering av tilpassede tiltak, slik at kartleggingen når sitt formål, og barnet opplever å bli hjulpet som følge av kartleggingen.

Norsk Fosterhjemsforening

Tone Granaas
Generalsekretær

Marianne Oftedahl
Fagansvarlig